

1543

Ja hem arribat (ALDC, IX, 2172. *Ja hem arribat*)

Vam introduir aquest enunciat per conèixer l'ús i extensió de l'auxiliar, *haver* o *ser*, en la persona 4 del perfet d'indicatiu.

L'ús de la forma flexiva de *ser*, *som* (< SŪMUS), freqüent en cat. ant. (veg. “Los cònsols són venguts aquí”, Jaume I), és manté, sovint amb el participi concordant en plural (*som arribats*), amb caràcter residual en mall., men. i loc. 112, i, amb més vigor, en ross. sota la var. *sem* (var. *sen* 1 pel context “*sen dejà arribats*”), analògica de *hem* o, potser millor, tributària de l'oc. *sem*, que conviu amb *em*; també forma viva en alg. (“*sem arribats*” 85) pel contacte amb el sard (← *semus*) i amb l'it. (*siamo arribati*). En canvi,

hem (var. *hen* [arribau] 87, 94, d'una àrea de transició a l'arag. que canvia *-m* final en *-n*), reducció de *havem* 10, 62, ocupa part del cat. central i la resta del domini, canviada fonèticament en *ham* (var. contextual mall. *ja [a]n ribat* 72) pel context *ja hem* (*j[a m]*), on la *a*, amb un primer accent principal, ha absorbit la *e* següent. Per veure l'àrea de *h[a]m*, cal consultar el mapa 1544 i per a la variació de *ja/ia*, veg. *PALDC*, VIII, mapa 1158.

La llengua normativa ha generalitzat l'ús de l'auxiliar *haver* (tret d'expressions estereotipades com *on s'és vist*; *GIEC*, 2016: 249) i la manca de concordança.

Petit Atlas Lingüístic del Domini Català © PALDC

